
Analiza statistică a efectelor crizelor actuale asupra economiei României

Dana Luiza GRIGORESCU PhD Student (*danaluiza2004@yahoo.com*)
Bucharest University of Economic Studies

Abstract

Criza pandemică a declanșat criza financiar-economică, apoi a apărut criza energetică, criza alimentară și, în final, criza de securitate europeană datorită conflictului armat (război) Ucraina – Federația Rusă.

În acest articol, voi evidenția modul în care aceste crize pe care le-am amintit, concentrate, au un efect care poate deveni dezastruos pentru întreaga populație a Europei și, de ce nu, pe plan mai larg, a omenirii.

Pentru a atinge acest scop, am folosit metodologia care se bazează pe indicatorii statistici (indicatori de dinamică, indicatori structurali, indicatori ai evoluției macroeconomice precum și ai nivelului de trai), analiza logică, utilizarea unor modele statistico-econometrice care pun în evidență modul în care viața social-economică este influențată de aceste crize pe care trebuie să le suportăm.

În prezentarea acestor aspecte, bazându-se pe metodologia amintită, am folosit și reprezentări grafice, tabele sintetice, toate obținute din bazele de date ale Institutului Național de Statistică, ale Eurostat, ale OECD sau din alte surse, cum ar fi, Uniunea Europeană sau organisme de statistică internaționale.

Cuvinte cheie: *economie, cifra de afaceri, forță de muncă, crize, indicatori.*

Clasificarea JEL: *C10, E20*

Introducere

În acest articol am plecat de la studiul crizelor care se manifestă în prezent în dorința de a sublinia, în final, efectul conjugat al acestora asupra stării social-economice. Spunem *stare economico-socială* deoarece, ca efect al scăderii producției industriale, agricole, în construcții, în servicii, schimburile internaționale etc., acestea determinând creșterea indicilor prețurilor (indicele prețului consumatorilor și indicele armonizat al prețurilor consumatorilor), și ca efect, nivelul de trai al populației se deteriorează.

Criza sanitară a determinat criza economico-financiară prin aceea că, pentru ocrotirea sănătății populației, s-au impus o serie de restricții mergând până la reducerea activității în societățile comerciale, închiderea unor activități

cum sunt HORECA, turismul, intrarea sub impactul evoluției sezoniere a unor activități cum ar fi agricultura și chiar construcțiile, context în care, pornind de la ideea pe care o sugerează corelația dintre masa monetară necesară și masa monetară în circulație, s-a ajuns la o situație nu tocmai pozitivă.

Între timp, având în vedere faptul că resursele naturale, în general pe glob și în fiecare țară, sunt limitate mai ales în domeniul energiei, s-a declanșat și această criză a energiei

Criza energetică a avut ca efect determinarea creșterii fără precedent a prețurilor în toate domeniile deci, cu alte cuvinte, a determinat creșterea indicelui prețului de consum (indicele armonizat al prețurilor de consum). Criza în domeniul energiei a determinat intrarea în același con de insuficiență în domeniul alimentar, al bunurilor de consum și așa mai departe.

Peste toate acestea, în prezent trebuie să menționăm și efectul deosebit dar greu de anticipat ca previziune în perioada imediat următoare al conflictului determinat de invazia Rusiei în Ucraina. În mod cert și această criză de securitate, care este vizibilă pe plan mondial, are efect și asupra activității macroeconomice din toate țările, inclusiv România, care pot să determine restricții nedorite în desfășurarea producției și activităților dependente de resursele de petrol și de gaze naturale.

În articol, am folosit pe larg reprezentările grafice ale unor indicatori în cifre absolute sau relative care fundamentează și susțin punctele de vedere exprimate.

Literature review

Starea economică a fiecărei națiuni este un subiect sensibil care a fost studiat de mulți cercetători. Creșterea economică a fost și va fi influențată de crizele care se abat în mod continuu asupra omenirii. Astfel, Anghelache, C. și alții (2022) pun în evidență influența negativă pe care a avut-o criza pandemică asupra creșterii economice și implicit asupra nivelului de trai al populației. De asemenea, Anghelache, C., Anghel, M.G., Popescu, A.M (2021) pun în evidență în lucrarea lor nivelul de trai al populației care este grav afectat de pandemie și de criza economic-financiară. Anghelache C., Burea D. (2018) au publicat un studiu referitor la stadiul dezvoltării industriei în România, iar Anghelache C., Anghel M.G, Badiu A. (2018) au publicat un studiu referitor la dezvoltarea industriei românești în contextul poziției de stat membru al Uniunii Europene. Atalan, A. (2020) pune în evidență efectele crizei pandemice asupra psihologiei, mediului și perspective economice. Carballo, M. Și alții (2015) au evidențiat importanța imaginii destinației turistice. Cuce, E., Sudhakar, K. (2020) au pus în evidență impactul pandemiei asupra evoluției economiei la nivel mondial. Ho, L.T., Gan, C. (2021) și-

au pus problema investițiilor străine directe și indicele de incertitudine al pandemiei mondiale. Grand D., Le Brun Ch., Vidil R., Wagner F (2016) au analizat dezvoltarea industriei electrice în contextul evoluției industriei în general. Kladou, Giannopoulos și Assiouras (2014) au studiat corelația dintre tipul de turism și percepția imaginii destinației. Laborda, R., Olmo, J. (2021) au fost preocupați de influența volatilității sectoarelor economice în analiza evoluției economice sub impactul crizelor.

Metodologie, date, rezultate și discuții

Asupra economiilor naționale, cel puțin a celor din Europa, au avut și au în continuare efecte negative: criza sanitară, în proces neclar de evoluție, aflându-ne la sfârșitul valului și criza economico-financiară, declanșată și însoțită de criza pandemică, în contextul măsurilor restricționiste luate de conducerea administrativă a țărilor în cauză, deci și a României; criza energetică ce a determinat escaladarea prețurilor la gaze naturale, petrol, energie electrică. Cele două crize s-au conjugat cu criza resurselor primare de energie și cea agroalimentară. Acest efect distructiv este evidențiat de nivelul inflației medii anuale, la sfârșitul lunii martie 2022, care a fost de 10,20%.

Conflictul armat (războiul) a determinat distrugeri, restricții impuse de ambele părți, sporirea cheltuielilor militare, declanșarea valului de refugiați cu cheltuieli suplimentare, neprevăzute pentru țările riverane, perturbarea economiilor naționale care se confruntă cu pericolul destabilizării, afectarea schimburilor comerciale internaționale cu petrol, gaze naturale, energie primară etc. De asemenea, a fost perturbată situația financiară mondială.

Efectele negative ale acestor crize, care se manifestă în mod conjugat, vor fi precizate prin utilizarea datelor furnizate, în cazul României, de Institutul Național de Statistică, Eurostat și Uniunea Europeană și OECD.

Activitatea în industria auto a fost restricționată. Cifra de afaceri în comerțul cu autovehicule a scăzut numai în luna ianuarie 2022 cu 19,2 puncte procentuale, față de decembrie 2021.

Cifra de afaceri în comerțul cu autovehicule și serviciile de piață prestate populației în luna aprilie 2022 a scăzut față de luna martie cu 12,5% ca serie brută.

Volumul cifrei de afaceri din comerțul cu autovehicule și motociclete a scăzut în luna aprilie 2022 ca serie brută cu 3,4% și ca serie ajustată sezonier a crescut totuși cu 1,1%. Comparativ cu luna aprilie a anului 2021 (serie brută și serie ajustată sezonier) această activitate a crescut cu 51,7%, respectiv 53,9%.

În primele cinci luni ale anului 2022 volumul cifrei de afaceri din comerțul cu autovehicule și motociclete a crescut față de perioada similară din 2021 cu 6,3% ca serie brută și cu 4,6% ca serie ajustată sezonier.

Cifra de afaceri din industrie în luna aprilie 2022 pe total piața, internă și piața externă, a scăzut în termeni nominali față de luna martie 10,6%. Față de luna aprilie 2021 cifra de afaceri din industrie pe total a crescut însă cu 20%, ceea ce înseamnă un reviriment pentru anul 2022. În perioada ianuarie-mai 2022 comparativ cu aceeași perioadă din anul 2021 cifra de afaceri din industrie pe total, piața internă și piața externă, a crescut în termeni nominali cu 24,6%.

Indicii valorici ai cifrei de afaceri din industrie (serie brută)

Tabel 1

	APRILIE 2022 în % față de:		01.01-30.05.2022/ 01.01-30.05.2021 -%-
	MARTIE 2022	APRILIE 2021	
Industrie - total	89,4	120,0	124,8
<i>- pe secțiuni:</i>			
Industria extractivă	87,2	234,0	243,9
Industria prelucrătoare	89,5	117,0	121,6
<i>-pe marile grupe industriale:</i>			
Industria bunurilor intermediare	88,1	121,6	131,4
Industria bunurilor de capital	87,4	108,9	110,9
Industria bunurilor de folosință îndelungată	80,8	100,9	113,3
Industria bunurilor de uz curent	98,8	121,5	120,9
Industria energetică	87,6	192,4	196,0

Sursa: Comunicat INS nr. 152 / 15.06.2022

Comenzile din industria prelucrătoare pentru export s-au redus drastic. Cifra de afaceri în industrie s-a redus, iar prețurile produselor industriale s-au majorat.

Prețurile producției industriale au crescut cu 8,6 puncte procentuale în ianuarie 2022 față de decembrie 2021.

În luna aprilie 2022 comenzile noi din industria prelucrătoare pe total (piața internă și piața externă), a scăzut în termeni nominali față de luna martie cu 10,7%, iar față de luna aprilie a anului 2021 au crescut cu 13%. Pe primele cinci luni ale anului 2022, comparativ cu aceeași perioadă din anul 2021, comenzile noi din industria prelucrătoare au crescut cu 20%.

Indicii valorici ai comenzilor noi din industria prelucrătoare (serie brută)

Tabel 2

	APRILIE 2022 în % față de:		1.01-30.05.2022/ 1.01-30.05.2021 -%-
	MARTIE 2022	APRILIE 2021	
Industria prelucrătoare care lucrează pe bază de comenzi – total	89,3	113,0	120,0
<i>- pe marile grupe industriale:</i>			
Industria bunurilor intermediare	86,6	114,2	132,9
Industria bunurilor de capital	91,9	112,7	112,4
Industria bunurilor de folosință îndelungată	70,6	101,6	130,2
Industria bunurilor de uz curent	95,1	117,0	121,3

Sursa: Comunicat INS nr. 151 / 15.06.2022

Producția extractivă a scăzut cu 11,4 puncte procentuale în ianuarie 2022 față de decembrie 2021, iar producția energetică a scăzut cu 5,4 puncte procentuale în ianuarie 2022 față de decembrie 2021. Importul de energie primară a crescut cu 7,3% în ianuarie 2022 față de decembrie 2021.

Principalele resurse de energie primară (mii tone echivalent petrol)

Tabel 3

	01.01-30.04.2022			01.01-30.04.2022 față de 01.01-30.04.2021					
				Diferențe (±)			- % -		
	Total	Producție	Import	Total	Producție	Import	Total	Producție	Import
Resurse – total	10670,6	6006,5	4664,1	-537,8	-257,7	-280,1	95,2	95,9	94,3
din care:									
Cărbune net	1159,3	939,7	219,6	+84,6	-24,7	+109,3	107,9	97,4	199,1
Țiței	3103,6	973,5	2130,1	-683,3	-61,7	-621,6	82,0	94,0	77,4
Gaze naturale utilizabile	3179,2	2376,4	802,8	-205,6	-153,7	-51,9	93,9	93,9	93,9
Energie hidroelectrică, eoliană, solară, caldură nucleară, și energie electrică din import	1945,8	1716,9	228,9	-10,6	-17,6	+7,0	99,5	99,0	103,2
Produce petroliere din import	1104,0	—	1104,0	+291,2	—	+291,2	135,8	—	135,8

Sursa: Comunicat INS nr. 150 / 15.06.2022

Constatăm că principalele resurse de energie primară în perioada 01.01-30.04.2022, au totalizat 10.670,6 mii tone echivalent petrol (tep), în scădere cu 537,8 mii tep față de aceeași perioadă a anului precedent. Producția internă a însumat 6.006,5 mii tep, în scădere cu 257,7 mii tep față de perioada 01.01-30.04.2021. Importul a fost de 4.664,1 mii tep, în scădere cu 280,1 mii tep, față de aceeași perioadă a anului 2021.

Resursele de energie electrică au fost de 22.156,4 milioane kWh, în scădere cu 1.120,5 milioane kWh față de perioada similară a anului 2021. Producția termocentralelor a fost de 6.981,6 milioane kWh, în scădere cu 748,2 milioane kWh. Producția hidrocentralelor a fost de 4.701,0 milioane kWh, în scădere cu 1.469,5 milioane kWh, iar cea din centralele nucleare-electrice a fost de 4.026,2 milioane kWh, în creștere cu 134,4 milioane kWh.

Producția centralelor electrice eoliene în perioada 01.01-30.04.2022 a fost de 3.262,5 milioane kWh, în creștere cu 820,5 milioane kWh față de aceeași perioadă a anului precedent, iar energia solară produsă în instalații fotovoltaice a fost de 523,5 milioane kWh, în creștere cu 61,2 milioane kWh față de perioada corespunzătoare a anului 2021.

Consumul total de energie electrică, a fost de 18.021,5 milioane kWh, iar consumul total de energie electrică, în economie a scăzut cu 3,9% și iluminatul public a avut o creștere cu 6,8%. Consumul populației a scăzut cu 5,6%. De asemenea, exportul de energie electrică a fost de 2020,0 milioane kWh, în scădere cu 139,6 milioane kWh.

Agricultura, pescuitul și silvicultura sunt în mare derapaj, au scăzut efectivele de animale (bovine 1.795 mii capete, suine 3.577 mii capete, ovine 7.740 mii capete, caprine 1.285 mii capete, păsări 77.354 mii capete), producția de lapte a scăzut cu 2,6 puncte procentuale în ianuarie 2022 față de decembrie 2021.

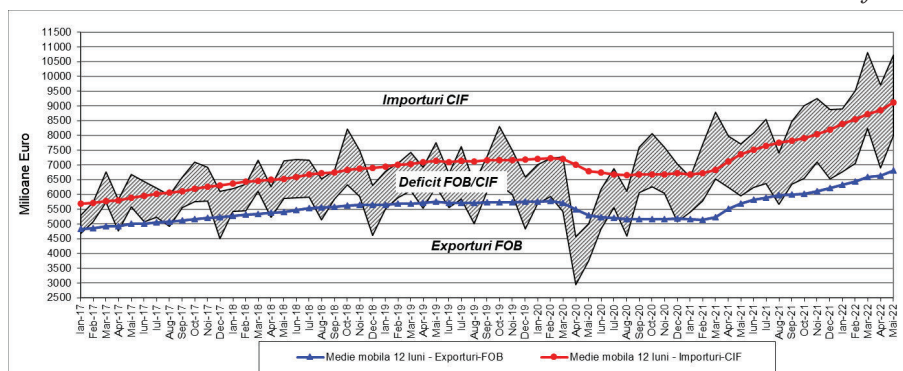
Comerțul internațional neeficient. Importurile cresc mai rapid decât exporturile, ajungând în ianuarie 2022 la un deficit al balanței comerciale de 2.216 milioane euro.

În luna mai 2022 exporturile FOB au înregistrat 7.997,4 milioane euro, iar importurile CIF au însumat 10.720,1 milioane euro. Deficitul lunar a fost de 2.722,7 milioane euro.

Aceasta trebuie corelată și cu faptul că inflația la sfârșitul lunii iunie a înregistrat o creștere media anuală (pe douăsprezece luni) 15,1%. În primele cinci luni ale anului 2022, comparând importurile și exporturile, constatăm o creștere mai rapidă a exporturilor decât a importurilor. Deficitul balanței comerciale în perioada 01.01-31.05.2022 a fost de 12.740,8 milioane euro, mai mare cu 3.891,3 milioane euro decât cel înregistrat în perioada similară a anului anterior.

Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale în perioada ianuarie 2017 – mai 2022

Grafic 1

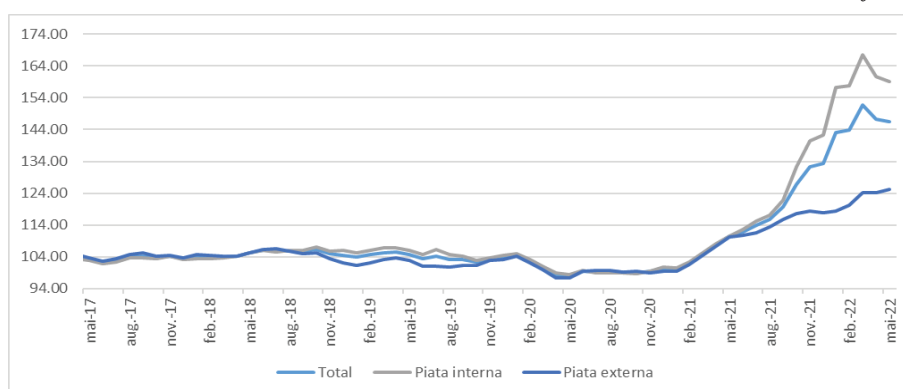
În perioada 01.01-31.05.2022, ponderi importante în structura exporturilor și importurilor sunt deținute de grupele de produse: mașini și echipamente de transport, respectiv 42,7% la export și 32,5% la import și alte produse manufacturate, respectiv 31,3% la export și 29,6% la import.

Inflația medie anuală a explodat, ajungând la sfârșitul lunii martie 2022 la 10,2 puncte procentuale.

Evoluția indicelui prețurilor de consum în industrie a fost suficient de mare și a crescut de la o lună la alta cu 1,5%. Prețurile producției industriale pe total au crescut din mai 2021 până în mai 2022 cu 46,6%.

Indicele anual al prețurilor producției industriale pe total, piața internă și piața externă (%)

Grafic 2

Indicele prețurilor producției industriale pe total, piața internă și piața externă

Tabel 4

Indicele prețurilor producției industriale	Mai 2022 față de:	
	Apr. 2022	Mai 2021
Total	101,49	146,55
Piața internă	100,47	159,19
Piața externă	103,76	125,12

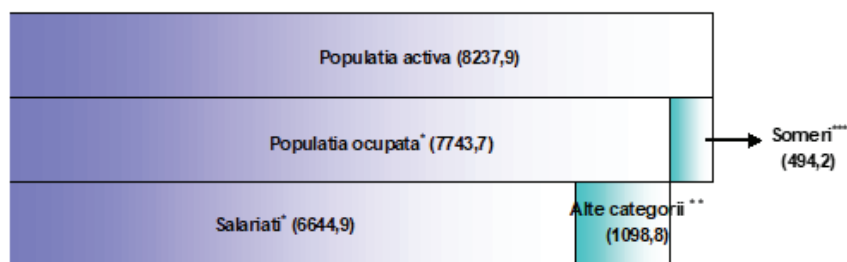
Sursa: Comunicat INS nr. 169 / 04.06.2022

Cifra de afaceri pe piața internă a scăzut cu 11,7 puncte procentuale în ianuarie 2022 față de decembrie 2021.

S-au înregistrat evoluții negative în ocuparea populației active, temperarea șomajului, folosirea forței de muncă prin crearea de noi locuri de muncă, ca urmare a unor investiții majore.

Categorii de populație în trimestrul I 2022

Grafic 3

În trimestrul I 2022, rata de ocupare a populației în vârstă de 20-64 ani a fost de 67,8%. În trimestrul I 2022, populația activă a României era de 8.237,9 mii persoane, din care, 7.743,7 mii persoane erau ocupate și 494,2 mii persoane erau șomeri.

Turismul a înregistrat în primele cinci luni ale anului 2022 un reviriment după ce s-au suspendat măsurile care vizau ocrotirea populației în ceea ce privește infectarea cu COVID-19. Astfel, a crescut numărul sosirilor, numărul cazărilor în spațiile cu destinație turistică, precum și încasările care s-au realizat de la turiști.

Nu s-a ajuns la nivelul anterior pandemiei, dar este pozitiv faptul că se înregistrează o revenire.

**Sosiri și înnoptări în structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare
în luna mai 2022**

Tabel 5

	<i>Sosiri</i>			<i>Înnoptări</i>		
	Mai 2021 -mii-	Mai 2022 -mii-	Mai 2022 față de mai 2021 -%-	Mai 2021 -mii-	Mai 2022 -mii-	Mai 2022 față de mai 2021 -%-
Total	609,3	858,3	140,9	1254,5	1706,7	136,0
Turiști români	572,1	716,5	125,2	1168,5	1394,7	119,4
Turiști străini	37,2	141,8	381,2	86,0	312,0	362,8
din care:						
- Europa	28,3	108,2	382,3	67,1	225,4	335,9
- Uniunea Europeană	21,4	79,8	372,9	50,8	165,6	326,0
- Asia	1,9	14,9	784,2	5,0	39,5	790,0
- America de Nord	3,7	11,1	300,0	7,1	28,8	405,6
- America de Sud	*)	1,2	-	0,6	2,9	483,3
- Africa	*)	1,1	-	0,7	3,4	485,7

*) Date mai mici de 0,5

Sursa: Comunicat INS nr. 166 / 01.06.2022

Constatăm că în luna mai 2022, comparativ cu luna mai 2021, sosirile în structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare au crescut cu 40,9%, iar înnoptările cu 36,0%. De asemenea, la punctele de frontieră, sosirile vizitatorilor străini au crescut cu 153,3%, iar plecările în străinătate ale vizitatorilor români cu 89,8%.

Concluzii

Din acest studiu se pot desprinde câteva concluzii practice. În primul rând, evoluția conjugată a crizelor pe care le-am amintit are un efect deosebit asupra stabilității macroeconomice a fiecărei țări și, nu în ultimul rând, a stabilității economice în Uniunea Europeană și chiar pe plan mai larg, mondial.

Totodată, din prezentarea efectuată se desprinde concluzia că numai printr-o cooperare în cadrul Uniunii Europene se pot atenua efectele crizelor despre care am vorbit.

Resursele individuale ale fiecărui stat sunt diferite dar în cazul, mai ales, al statelor care au aderat ultimele la Uniunea Europeană, sunt reduse.

De aceea, o concluzie, o alocare mai rapidă a sumelor de la bugetul comunitar sunt deosebit de importante, mai ales pentru statele din centrul și estul Europei.

Programul Național de Redresare și Reziliență trebuie să fie activat cât mai repede. Aceasta pentru a putea asigura investiții în domenii prioritare, ale României și ale celorlalte state, astfel încât să se poată depăși, măcar parțial, efectele colosalei crize cu care se confruntă Europa și omenirea.

Sunt aspecte care trebuie prevăzute în planurile și strategiile de evoluție macroeconomică, cu accent pe menținerea, pe cât posibil, a proporțiilor și corelațiilor macroeconomice, pentru a evita intrarea într-o perioadă de mare destabilizare.

Rezumând aceste concluzii, trebuie să precizăm că efectul acestor crize se răsfrânge asupra calității vieții populației.

Bibliografie

1. Anghelache, C., Anghel, M.G., Iacob, Ș.V., Panait, M., Rădulescu, I.G., Brezoi, A.G., Miron, A., *The Effects of Health Crisis on Economic Growth, Health and Movement of Population*. Sustainability, 14, 4613, 2022.
2. Anghelache, C., Anghel, M.G., Popescu, A.M., *The living standard of the population is affected by the pandemic and financial economic crisis. Is the decline in living standards deepening compared to other European countries?* Romanian Statistical Review, Supplement. 3, 264-282, 2021.
3. Anghelache, C., Burea, D. (2018). Analysis of the industry evolution in Romania. Romanian Statistical Review, Supplement, 10, 117-124
4. Anghelache, C., Anghel, M.G., Badiu, A. (2018). Aspects of the romanian industry development, Economica, Scientific and Didactic Journal, 2 (104), 62-80
5. Ho, L.T., Gan, C., *Foreign Direct Investment and World Pandemic Uncertainty Index: Do Health Pandemics Matter*. Journal of Risk and Financial Management, 14, 107, 2021.
6. Kladou, S., Giannopoulos, A., Assiouras, I. (2014). Matching tourism type and destination image perceptions in a country context. *Journal of Place Management and Development*, 7 (2), 141-152
7. Laborda, R., Olmo, J., *Volatility spillover between economic sectors in financial crisis prediction: Evidence spanning the great financial crisis and Covid-19 pandemic*. Research in International Business and Finance, 57, 1-13, 2021.
8. Nicola, M., Alsafi, Z., Sohrabi, C., Kerwan, A., Al-Jabir A., Iosifidis, C., Agha, M., Agha, R., *The socio-economic implications of the coronavirus and COVID-19 pandemic: a review*. International Journal of Surgery, 78, 185–193, 2020.
9. Institutul Național de Statistică, Recensământul general agricol 2020
- *** <https://insse.ro/cms/ro>